

Social Work & Education

©SW&E. 2023

УДК 37.02

DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.9

Олександра ГУБАР,

кандидат економічних наук, коуч (life, business), член Міжнародної коучингової Федерації (ICF), доцент кафедри соціального забезпечення, Черкаський державний технологічний університет, вул. Шевченка 460, Черкаси, Україна; sash@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4051-616X>

Статус статті:

Отримано: листопад 06, 2023

1-ше рецензування: листопад 26, 2023

Прийнято: грудень 30, 2023

Губар, О. (2023). Коучинг як інноваційна технологія студентоцентрованого навчання у закладах вищої освіти. *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 4. pp. 542-554. DOI: 10.25128/2520-6230.23.4.9

КОУЧИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто основні принципи студентоцентрованого підходу як основоположного елемента Болонського процесу та принципи коучингу як інноваційної технології навчання. Представлено основні компетенції коуча з точки зору навчального процесу та ролі викладача як партнера. Виявлено основні компоненти коучингу як інноваційної навчальної категорії та згруповано у результуючу таблицю, що може бути використана у якості методичних матеріалів при впровадженні коучингу в освітній процес.

Запропоновано основні етапи впровадження коучингової навчальної технології в освітній процес закладів вищої освіти України з метою дотримання вимог Болонського процесу та підвищення якості освіти відповідно до вимог сучасних реалій життя суспільства.

Метою статті є визначення сутності та ролі коучингу як інноваційної технології навчання у студентоцентрованому підході. Дослідження ключових аспектів коучингу як навчальної технології та елементів трансформації ролі викладача в роль коуча та партнера. Для досягнення даної мети було поставлено такі завдання: дослідити концептуальні особливості студентоцентрованого підходу; виявити принципи коучингової технології навчання, які відповідають концепції студентоцентрованого навчання; представити модель коучингу як інноваційної навчальної технології; окреслити напрямки розвитку коучингової моделі навчання у вищих навчальних закладах. В статті використано теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, пояснення, кваліфікація) та емпіричні методи дослідження.

У висновках підкреслено, що впровадження коучингу як навчальної технології у закладах вищої освіти в Україні може бути ефективним інструментом для підвищення якості навчання та розвитку студентів.

Ключові слова: студентоцентрований підхід; коучинг; технологія; навчальна технологія; освітній коучинг; «м'які навички» (soft skills).

ВСТУП

XXI століття відзначається стрімкими змінами, інформаційною завантаженістю та високим впливом на свідомість людини. Ці зміни породжують постійні кризи, які охоплюють політику, економіку, суспільство, питання безпеки та цілісності країни, екологію та духовний розвиток. Зазначені процеси вимагають від особистості розширеної свідомості і розуміння нових можливостей. Відповідно, постає об'єктивна необхідність переосмислення освітньої парадигми та впровадження сучасних технологій забезпечення якості навчання та передачі знань у нових умовах буття суспільства.

Важливо підкреслити, що адаптація вищої освіти до нових умов суспільства можлива лише за зміни відношення до студента як до особистості та створення умов для активного розкриття його потенціалу. У сучасному світі, де інформація швидко змінюється, особистість має навчитися навчатися протягом усього життя і використовувати набуті навички в інтерактивному режимі для постійного самовдосконалення і реалізації себе у важливих сферах життя.

Коучинг є інноваційно технологією освіти і може бути корисним інструментом для забезпечення внутрішньої мотивації студента та розвитку його професійних та особистих навичок. Педагог має оволодіти новою роллю коуча та застосовувати коучингові методики та техніки для стимулювання студентів до навчання, розкриття та реалізації особистих здібностей та отримання навички постійного саморозвитку.

Незважаючи на важливість даного аспекта, досвід впровадження технології коучингу в навчальний процес вищих навчальних закладів досі недостатньо досліджено і вітчизняна наукова спільнота акцентує увагу та необхідності проведення подальших досліджень у цій області.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні та практичні аспекти коучингу як технології формування ефективної стратегії мислення та навичок саморозвитку представлені у працях таких широковідомих вчених та практиків, як М. Аткинсон, Т. Леонард, Т.Голві, Дж. О'Коннор, К. Дуглас, М. Доуней, Д. Питерсон, Л. Уитворт, П. Зеус, Дж. Уйтмор. Роль та особливості впровадження коучингової технології в освітній процес у закладах вищої освіти стали об'єктом досліджень у працях таких вітчизняних науковців, як Т. Борова, Н. Горук, В. Зеленін, О. Нежинська, С. Романова, В. Сидоренко, Т. Тищенко, Т. Чернова. Водночас, незважаючи на значну кількість наукових праць в контексті даного питання, потребує уточнення концепція коучингового підходу як інноваційної навчальної технології у закладах вищої освіти, що відповідає стандартам Болонського процесу.

Мета статті. Визначити сутність та роль коучингу як інноваційної технології навчання у студентоцентрованому підході. Дослідити ключові аспекти коучингу як навчальної технології та елементи трансформації ролі викладача в роль коуча та партнера.

Визначена мета конкретизується у таких завданнях:

- дослідити концептуальні особливості студентоцентрованого підходу;
- виявити принципи коучингової технології навчання, які відповідають концепції студентоцентрованого навчання;

– представити модель коучингу як інноваційної навчальної технології;
– окреслити напрямки розвитку коучингової моделі навчання у вищих навчальних закладах.

Наукова новизна дослідження полягає у науковому обґрунтуванні коучингу як інноваційної навчальної технології, яка відповідає концепції студентоцентрованого навчання у вищих навчальних закладах. Практична значимість дослідження полягає у систематизації принципів та засад коучингу та представленні коучингу як навчальної технології, що може бути використана у навчальному процесі.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою дослідження є теоретичні основи Болонського процесу, принципи студентоцентрованого навчання, знання про освітні технології сучасних навчальних закладів, положення Кодексу професійної етики Міжнародної коучингової Федерації (ICF).

Для досягнення мети та вирішенні визначених завдань використано теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, пояснення, кваліфікація) та емпіричні методи дослідження, які спираються на практичний досвід автора статті у сфері викладання та коучингу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Болонський процес уперше вказав на критичні аспекти розвитку європейської вищої освіти у XXI столітті. Один з його ключових принципів полягає в тому, щоб бачити студента як активного учасника навчання та виховання, зміщуючи фокус від звичайного викладання матеріалу до сприяння самостійному навчанню студентом через самоусвідомлення та внутрішню вмотивованість. Державний освітній стандарт загальної освіти відображає новий підхід до змісту освіти та її результатів, що ставить нові завдання перед освітнім процесом.

Актуалізовані трансформації, що відбуваються у сфері освіти, є ключовими для забезпечення високої якості освіти та академічної діяльності у закладах вищої освіти (надалі - ЗВО). Ці зміни націлені на вдосконалення всіх аспектів освітнього процесу через впровадження студентоцентрованого підходу та підвищення рівня діалогового спілкування викладачів зі студентами за допомогою використання цифрових та інноваційних технологій навчання.

Суть студентоцентрованого підходу полягає в тому, що студенти виступають активними учасниками навчального процесу, активно розвивають необхідні навички під час навчання, беруть на себе відповідальність за свою освітню діяльність та спрямовують її на досягнення поставлених цілей і отримання бажаних результатів (Імплементация студентоцентрованого підходу в проектування та реалізацію освітніх програм, 2020).

В рамках такого підходу наголос зміщується з традиційного викладання на таке навчання, де студент стає основним учасником та повноцінним суб'єктом освітньої взаємодії, відіграючи ключову роль та беручи активну участь у житті ЗВО. Студентоцентроване навчання включає в себе методи навчання, які переносять фокус освіти з викладача на студента. В цьому контексті змінюється роль викладача: він спрямовує увагу студентів на досягнення конкретних цілей та сприяє розкриттю їх

потенціалу, внутрішньої вмотивованості та формуванню необхідних загальних та фахових компетенцій, визначених відповідною освітньої програмою.

Студентоцентризований підхід базується на таких фундаментальних принципах:

1- викладач не має бути лектором, він фасилітатор у навчальному процесі;
2- менше лекцій – більше досліджень, дискусій та проектних робіт;
3- застосування методики «перевернутий клас» (flip learning), коли студент самостійно опрацьовує матеріал, а час аудиторних занять використовується для дискусій та обговорення теми домашнього завдання;

4- застосування методики «проблемне навчання» (problem based learning), коли студенти навчаються, вирішуючи практичний кейс (проблему);

5- застосування спеціального бездротового портативного пристрою «клікер» (clicker), який дозволяє студентам відповідати на поставлені викладачем питання в інтерактивному режимі (Імплементация студентоцентризованого підходу в проектування та реалізацію освітніх програм, 2020).

З огляду на зазначене, освітній процес потребує впровадження із закріпленням в освітніх програмах інноваційних навчальних технологій, які б забезпечували реалізацію зазначених принципів.

Студентоцентризоване навчання сприяє трансформації ролі «викладач» у роль «партнер», який сприяє процесу навчання, коригує знання студентів та забезпечує їх високий рівень мотивації до досягнення результатів навчання. У цьому контексті, концепція студентоцентризованого навчання гармонійно вплітається у суть коучингового підходу. Тому доцільно розглянути концептуальні засади коучингу з точки зору навчальної технології.

Загалом, термін «технологія» походить від грецького *techne* – мистецтво, майстерність і *logos* – наука, закон. Отже, «технологія» – це наука або вчення про майстерність (Янкович О. І., 2015). Навчальні технології, як і освітні, тлумачаться авторами по-різному. Їх визначають як:

– діяльність чи сукупність дій;
– педагогічну систему;
– організацію процесу навчання, за якої відбувається гарантія досягнення визначених результатів;
– проект (модель) навчального процесу з вищим ступенем ефективності, надійності й гарантованості результату, ніж при традиційних методиках (Янкович О. І., 2015).

Відповідно до визначення Міжнародної Федерації Коучингу (International Coaching Federation (ICF)), *коучингом* називається процес, побудований на принципах партнерства, який стимулює мислення та творчість клієнтів, і надихає їх на максимальне розкриття свого особистого та професійного потенціалу (International Coaching Federation, 2023).

Саме коучинговий підхід реалізує принципи партнерства у взаємодії викладача та студента та сприяє, одночасно із засвоєнням навчального матеріалу, формуванню ефективних стратегій мислення та набуттю студентами так названих «м'яких навичок» (soft skills). Відповідно до професійних стандартів Міжнародної Федерації Коучингу (ICF), коучинговий підхід в навчальному процесі реалізується через проявлення викладачем наступних компетенцій коуча:

- створення і підтримання довірливих взаємин зі студентами;
- активне слухання;
- ефективна комунікація, уміння ставити сильні запитання;
- сприйняття й обробка інформації в теперішньому моменті (стимулювання усвідомлення студентів);
- планування та постановка цілей;
- проектування дій (як із, умовно, точки А перейти в точку В);
- управління прогресом і відповідальністю (розкриття потенціалу, пошук нових можливостей) (International Coaching Federation, 2023).

У цьому процесі викладач виступає партнером - фасилітатором, який допомагає студентам у розвитку їхніх фахових та загальних компетенцій та подоланні обмежень задля здобуття значущих і стійких змін у професійній та особистій сферах життя. Ключові аспекти коучингової технології в освітньому процесі включають такі структурні елементи:

1. *Визначення мети та внутрішня мотивація*: допомога студентам чітко сформулювати цілі навчання (чи поточного заняття) та знайти внутрішню мотивацію для їх досягнення.

2. *Планування дій*: сприяння у створенні дієвого плану, який дозволить досягти поставлених цілей.

3. *Реалізація плану*: підтримка в осмисленні та втіленні розробленого плану для досягнення поставлених цілей.

4. *Рефлексія* (зворотній зв'язок високої якості): аналіз результатів та формулювання висновків для покращення стратегій навчання та планування майбутніх кроків по досягненню цілей навчання.

Схематично ключові аспекти коучингу як навчальної технології у закладах вищої освіти представлено на рисунку 1.

Рисунок 1. Ключові аспекти коучингової технології в освітньому процесі
*розроблено автором

Технологія коучингу допомагає студентам навчитися вчитися, визначати цілі та завдання навчання та розробляти план дій для досягнення цих цілей. Важливо відзначити, що викладач у такому разі впливає на розвиток професійних та особистих здібностей студента, сприяючи його загальному розвитку та формуванню як високоосвіченої особистості, так і професійного фахівця. Таким чином, у процесі навчання важливо прагнути до спільної мети: виховати культурну та висококваліфіковану особистість, яка володіє не лише знаннями, але й навичками soft skills, щодо вміння розв'язувати складні завдання і досягнення успіху в житті.

У процесі навчання з використанням коучингової технології, увага викладача зосереджується на особистості студента та розвитку його потенціалів. Така робота зосереджена на сильних питаннях, що ставить викладач студентів, зокрема: «хто я?», «чого я хочу?», «ким я хочу бути?», «яким я хочу бути?», «що мені заважає?», «що мені допомагає?» Результатом такого процесу взаємодії є формування у студента позитивних переконань: «хочу...», «можу...», «вірю...», «роблю...», «маю результат...», тощо. Тобто, у фокусі уваги викладача, є не тільки знання студентом навчального матеріалу, а й складові особистості студента – переконання, світогляд, цінності, інтереси, стратегії мислення, емоції. Саме таке поєднання пояснює феномен коучингу, який розкривається у великому навчально-розвивальному потенціалі та формує у студентів навичку постійного саморозвитку і самовдосконалення.

Цільовим мейнстримом (англ. mainstream означає «основна течія») освіти сьогодення є формування нової людини, що володіє «мисленням вищого порядку» (Програма «Нова Українська Школа у поступі до цінностей», 2018). Коучинг допомагає розвинути нові стратегії мислення, які відповідно до останнього прогнозу професійних навичок, підготовленого Всесвітнім економічним форумом, є ключовими професійними навичками у 2025 році (Zosym Maxym, 2023).

Такими стратегіями мислення є:

1. Критичне мислення - це система суджень, яка дозволяє аналізувати інформацію таким чином, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення. Критичному мисленню притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення. Основними принципами критичного мислення є такі: усвідомленість; самостійність; рефлексивність (самоаналіз); цілеспрямованість; обґрунтованість; контрольованість; самоорганізованість (Гріньова А., 2022).

2. Системне мислення - передбачає перехід від спостереження за подіями чи даними до виявлення моделей поведінки в часі, до виявлення глибоких структур, які керують цими подіями та моделями (Zosym Maxym, 2023).

3. Рефлексивне мислення - рефлексія являє собою організований процес оцінювання закріплення досвіду і знань, що вже набуті або набуваються. Рефлексивне мислення спонукає студентів відповідально ставитися до власного навчання, визначати цілі й ставати активним учасником освітнього процесу (wikipedia, 2023).

4. Позитивне мислення - при якому людина здатна бачити вирішення життєвих завдань. При такому типі мислення переважають зосередження особистості: на чеснотах, а не на недоліках; на успіхах, життєві уроки, а не на помилки і невезіння; на можливостях, а не на перешкоди (wikipedia, 2023).

5. Креативне мислення - компетентність особистості продуктивно залучатися до генерування, оцінювання та вдосконалювання ідей, результатом чого може стати прийняття оригінальних та ефективних рішень, поступ у знаннях і дієвий прояв фантазії (Юрченко О., 2023).

З огляду на зазначене, коучинг у сфері освіти є важливою навчальною технологією, що базується на налагодженні партнерського міжособистісного спілкування між викладачем та студентом. Це сприяє досягненню максимального результату через реалізацію викладачем коучингових компетенцій. Системна реалізація зазначених аспектів у навчальному процесі формує у студентів нову стратегію мислення, в основі якої лежить саморозвиток і самовдосконалення, що відповідає принципам студентоцентрованого навчання. Концептуальні характеристики коучингу як інноваційної навчальної технології в освіті узагальнено у таблиці 1.

Отже, *освітній коучинг* – це навчальна технологія, яка допомагає студентам сформувати навички постановки цілей та критичного мислення, формуванню впевненості у собі, віру у власні можливості, адекватну самооцінку, власну відповідальність за результати навчання, що є підґрунтям високої навчально-пізнавальної мотивації.

Як інноваційна навчальна технологія, коучинг передбачає:

- партнерську комунікативну співпрацю, яка допомагає студентові досягти значущих результатів у навчанні та особистих аспектах життя;
- модель взаємодії між суб'єктами навчального процесу, яка допомагає підвищити рівень мотивації та відповідальності як у викладача, так і у студента;
- безперервний процес розвитку та розкриття потенціалу особистості студента з метою досягнення найкращих для нього результатів;
- системну взаємодію студента з викладачем, самим собою і навколишнім світом, спрямовану на вирішення проблем і досягнення ефективних рішень;
- формуванню у студента нових стратегій мислення, направлених на самоусвідомлення та розвиток;
- формуванню *soft skills*, які критичні для успіху як на сучасному ринку праці, так і для особистісного зростання.

З огляду на зазначене, впровадження коучингу як навчальної технології в закладах вищої освіти в Україні має бути важливим кроком у вдосконаленні навчального процесу та виконання вимог Болонського процесу. Нижче наведені кроки та рекомендації щодо впровадження коучингу в цьому контексті.

1. Проведення навчання викладачів та адміністрації ЗВО щодо основ коучингу, його методик та цілей. Це може включати в себе семінари, воркшопи, вебінари, тренінги з коучингу, запрошення на навчання зовнішніх коучів.

2. Розробка плану впровадження: встановлення чітких цілей для впровадження коучингу у освітній процес (із закріпленням у освітніх програмах та навчальних планах). Розроблення детального плану впровадження коучингу у ЗВО із визначенням, де, коли і яким чином буде використовуватися коучинг як навчальна технологія.

Таблиця 1: Коучинг як іноваційна навчальна технологія в закладах вищої освіти

№ з/п	Структурний елемент технології	Характеристика
1	2	3
1.	Об'єкт коучингу	Особистість студента, його переконання та потенціал.
2.	Цілі коучингу в освіті	Розвиток особистісного потенціалу учасників освітнього процесу. Підвищення мотивації. Формування навичок досягнення цілей та вирішення проблем. Формування стратегії мислення, направленої на постійний саморозвиток
3.	Характер відносин викладач-студент	Партнерство.
4.	Відповідальність за організацію освітнього процесу	Належить викладачеві.
5.	Відповідальність за результат навчання	Належить студентові.
6.	Роль викладача в процесі навчання	Фасилітатор – мотивує студента глибинними запитаннями, допомагає організувати процеси навчання та їх виконання; дає зворотний зв'язок високої якості; допомагає втілити зміни в житті. Консультант – дає цінну інформацію, рекомендації, використовуючи свої експертні знання; рекомендує книги, інформаційні ресурси. Психолог – працює з емоційними станами, допомагає змінити переконання та стратегії мислення; допомагає усвідомити самоідентичність.
7.	Роль студента в процесі навчання	Активний учасник навчального процесу, активно розвиває необхідні навички під час навчання, бере на себе відповідальність за свою освітню діяльність та спрямовує її на досягнення поставлених цілей і отримання бажаних результатів.
8.	Елементи освітнього коучингу	1. Встановлення партнерських відносин. 2. Визначення мети та мотивація. 3. Планування дій. 4. Реалізація плану. 5. Рефлексія (зворотній зв'язок високої якості).
9.	Компетенції коуча	1. Створення і підтримання довірливих взаємин за студентами. 2. Активне слухання. 3. Ефективна комунікація, вміння ставити сильні запитання. 4. Сприйняття й обробка інформації в теперішньому моменті (стимулювання усвідомлення студентів). 5. Планування та постановка цілей. 6. Проектування дій (як із, умовно, точки А перейти в точку В). 7. Управління прогресом і відповідальністю (розкриття потенціалу, пошук нових можливостей).

1	2	3
10.	Фокус уваги викладача на особистості студента.	<p><i>Фокусування уваги студента на цілях та цінностях:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знаю, чого хочу; – упевнений (упевнена), що зможу цього досягти; – розумію, для чого це мені потрібно. <p><i>Фокусування уваги студента на позитивних переконаннях:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – я маю чітке уявлення про своє майбутнє; – я є зрілою, самомотивуючою особистістю; – я оперативно розв'язую різні завдання; – я і люди, що мене оточують – найвища цінність; – я знаю, як досягти поставленої мети; – я отримую задоволення від діяльності; – я реально оцінюю власні можливості; – я визначаю пріоритети і формулюю цілі.
11.	Техніки коучингу	<p>Техніка «Колесо балансу» Техніка постановки цілей SMART Модель GROW Техніка «Декартові координати» Модель SWOT Питання Котера Стратегія Уолта Діснея Піраміда Роберта Ділтса Техніка шкалювання Матриця Ейзенхауера, ін.</p>
12.	Сильні запитання	<p>Який ваш кращий результат? Які критерії його досягнення? Як ви зрозумієте, що отримали саме той результат, який планували? Що потрібно змінити, щоб отримати бажаний результат? На що звернути увагу? Які зміни запустити? Що покращити? Що додати? Що вивчити? Що змінити в собі? Які якості в собі підсилити, розвинути? Як по-іншому себе проявити? Які здібності в собі розвинути? Які ресурси потрібні, щоб запустити ці зміни? Як виробити нові корисні звички? Які ще є способи вирішення? Які ще є варіанти? <i>Зворотній зв'язок високої якості:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – що зроблено? – що вдалося? – що можна було зробити краще?
13.	Результат	<p>Формування у студентів «м'яких навичок» (soft skills): навички критичного мислення, постановка цілей, планування, аналіз, вміння усвідомлювати результати своїх дій, вміння навчатися та самовдосконалюватися. Самомотивація у навчанні та відповідальність за досягнення результатів навчання.</p>

*розроблено автором

3. Тестування: запуск невеликого пілотного проекту, де буде використовуватися коучинг. Запрошення студентів до активного участі в проекті. Важливо створити атмосферу взаємодії та співпраці між студентами та викладачами. Спостереження за результатами та збір зворотнього зв'язку від учасників проекту для подальшого вдосконалення.

4. Інтеграція в навчальну програму: закріплення коучингу як навчальної технології у освітніх програмах та навчальних планах ЗВО.

5. Оцінка результатів та вдосконалення: постійне відстеження та оцінка результатів впровадження коучингової технології. На основі отриманих даних розробка стратегій для подальшого вдосконалення програм.

6. Розповсюдження досвіду: поширення інформації про успішні практики коучингу серед інших закладів вищої освіти в Україні, сприяючи популяризації цього підходу.

7. Залучення державних інституцій і організацій: співпраця з Міністерством освіти та науки України для підтримки та визнання важливості коучингу в системі вищої освіти.

ВИСНОВКИ

Болонський процес визначив критичні аспекти розвитку європейської вищої освіти у XXI столітті, наголосивши на студентоцентровому підході як ключовому принципі. Важливою складовою студентоцентрового навчання є зміщення фокусу з традиційного викладання на створення умов викладачем для активного і поглибленого навчання студентами, сприяючи їхньому самостійному навчанню, самоусвідомленню та внутрішній мотивації.

Дослідженням встановлено, що студентоцентричний підхід гармонійно поєднується із концепцією коучингу, де викладач виступає як партнер, який стимулює та надихає студентів на розвиток їхнього потенціалу та формування «м'яких навичок» (soft skills). За своїми ознаками, коучинг є інноваційною навчальною технологією, яка сприяє не лише засвоєнню навчального матеріалу, але й розвитку критичного мислення та творчості у студентів.

У процесі навчання з використанням коучингової навчальної технології, увага викладача зосереджується на особистості студента, його цілях і розвитку. Критичне мислення, системне мислення, рефлексія, позитивне мислення та креативне мислення стають важливими компетенціями, які студент розвиває під час навчання. Відповідно, коучинговий підхід у сучасній освіті спрямований на формування нового типу особистості, яка володіє як знаннями, так і іншими навичками, необхідними для успіху в сучасному світі. Впровадження коучингової навчальної технології в освітній процес ЗВО дозволить підвищити якість навчального процесу у відповідності з вимогами Болонського процесу.

ЛІТЕРАТУРА

Грінцова, А. (2023). Критичне мислення – поради з розвитку. URL: <https://happyunday.ua/jak-rozvynuty-krytychne-myslennja> (date of access: 01.11.2023).

Code of ethics. International Coaching Federation. URL: <https://www.icf-ukraine.org/> (date of access: 01.11.2023)

Імплементація студентоцентрованого підходу в проектування та реалізацію освітніх програм. Презентація. British Council, Національний університет «Львівська політехніка», Leadership foundation for hight education. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/lviv_polytechnic_university_presentation.pdf (date of access: 01.11.2023)

Рефлексивне мислення. Позитивне мислення. (2023). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F (date of access: 01.11.2023)

Програма «Нова українська школа у поступі до цінностей». (2018). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zavershennya-eksperimentu-vseukrayinskogo-rivnya-z-realizaciyi-programi-nova-ukrayinska-shkola-u-postupi-do-cinnostej-u-2018-2022-rokah> (date of access: 01.11.2023)

Zosym Maxym Top Job Skills and Roles in 2025 URL: <https://www.maxzosim.com/top-job-skills-and-roles-in-2025/> (date of access: 01.11.2023)

Zosym Maxym. Systems thinking. URL: <https://www.maxzosim.com/systems-thinking/> (date of access: 01.11.2023)

Янкович, О. І., Беднарек, Ю., & Анджеєвська, А. (2015). Освітні технології сучасних навчальних закладів. Тернопіль: ТНПУ ім.В.Гнатюка, 212 р..

Юрченко, О. (2023). Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити? URL: <https://osvitoria.media/experience/kreatyvne-myslennya-chy-mozhlyvo-otsinyty-ta-yak-jogo-pereviryty/> (date of access: 01.11.2023).

COACHING AS AN INNOVATIVE TECHNOLOGY FOR STUDENT-CENTERED LEARNING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Oleksandra HUBAR, PhD of Economic Sciences, coach (life, business), member of the International Coaching Federation (ICF), associate professor of the Department of Social Welfare, Cherkasy state technological University, Ukraine; sash_@ukr.net

Abstract. *The article explores the fundamental principles of a student-centered approach as a foundational element of the Bologna Process and coaching principles as an innovative teaching technology. The main coaching competencies are presented from the perspective of the educational process and the role of the teacher as a partner. The main components of coaching as an innovative educational category are identified and grouped into a resulting table that can be used as instructional materials when implementing coaching in the educational process.*

The article proposes the main stages of introducing coaching technology into the educational process of higher education institutions in Ukraine in order to comply with the requirements of the Bologna Process and to enhance the quality of education in line with the demands of contemporary societal realities.

The purpose of the article is to define the essence and role of coaching as an innovative teaching technology in a student-centered approach. It explores key aspects of coaching as an educational technology and elements of transforming the role of the teacher into that of a coach and partner. To achieve this goal, the following tasks were set: investigate the conceptual features of a student-centered approach, identify coaching principles that align with the concept of student-centered learning, present a coaching model as an innovative teaching technology, outline directions for the development of the coaching teaching model in higher education institutions. The research employs theoretical methods (analysis, synthesis, abstraction, explanation, qualification) and empirical research methods.

In conclusion, it is emphasized that the introduction of coaching as a teaching technology in higher education institutions in Ukraine can be an effective tool for enhancing the quality of education and student development.

Keywords: *student-centered approach; coaching; technology; educational technology; educational coaching; soft skills.*

References

Hrynyova, A. (2023). Critical thinking - development tips. URL: <https://happymonday.ua/jak-rozvynty-krytychne-myslennja> (date of access: 01.11.2023). (in Ukrainian)

Code of ethics. International Coaching Federation. URL: <https://www.icf-ukraine.org/> (date of access: 01.11.2023)

Implementation of a student-centered approach in the design and implementation of educational programs. Presentation. British Council, Lviv Polytechnic National University, Leadership foundation for high education. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/sites/>

default/files/lviv_polytechnic_university_presentation.pdf (date of access: 01.11.2023). (in Ukrainian).

Reflective thinking. Positive thinking. (2023). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F (date of access: 01.11.2023). (in Ukrainian).

The program "New Ukrainian school in progress towards values". (2018). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zavershennya-eksperimentu-vseukrayinskogo-rivnya-z-realizaciyi-programi-nova-ukrayinska-shkola-u-postupi-do-cinnostej-u-2018-2022-rokah> (date of access: 01.11.2023). (in Ukrainian).

Zosym Maxym Top Job Skills and Roles in 2025 URL: <https://www.maxzosim.com/top-job-skills-and-roles-in-2025/> (date of access: 01.11.2023)

Zosym Maxym. Systems thinking. URL: <https://www.maxzosim.com/systems-thinking/> (date of access: 01.11.2023)

Yankovich, O. I., Bednarek, Y., & Andzevska, A. (2015). Educational technologies of modern educational institutions. Ternopil: TNPU named after V. Hnatyuk in Ukrainian).

Yurchenko, O. (2023). Creative thinking: is it possible to assess and how to check it? URL: <https://osvitoria.media/experience/kreatyvne-myslennya-chy-mozhlyvo-otsinyty-ta-yak-jogo-pereviryty/> (date of access: 01.11.2023). (in Ukrainian).

Article history:

Received: November 06, 2023

1st Revision: November 26, 2023

Accepted: December 30, 2023